

ЦЕМЕНТАРНИЦА “УСЈЕ” АД СКОПЈЕ

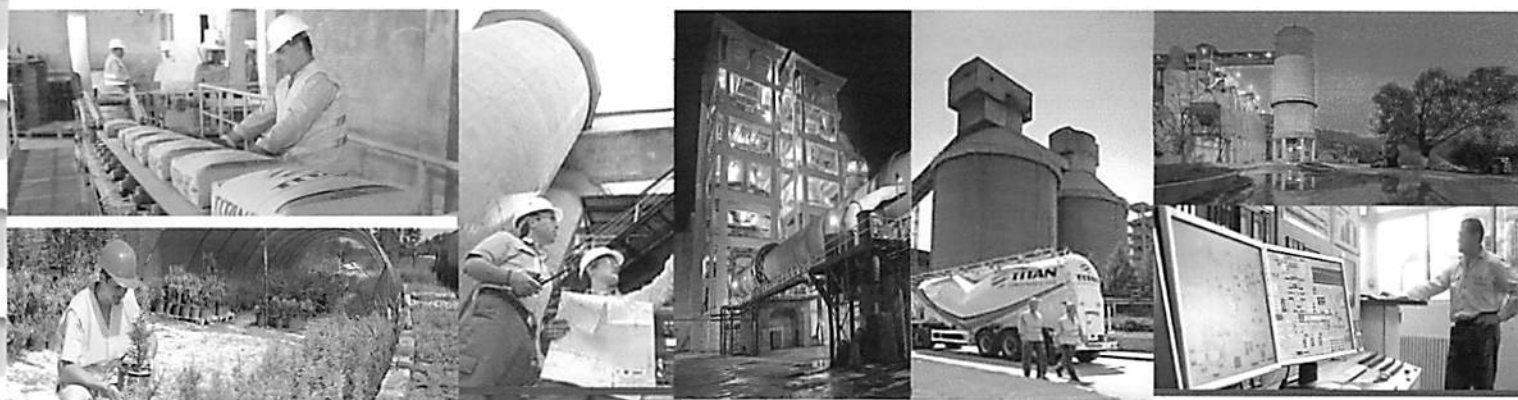
**Законски финансиски извештаи
31 декември 2011 година**

ЦЕМЕНТАРНИЦА "УСЈЕ" АД - СКОПЈЕ

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА 2011 ГОДИНА**

Скопје, февруари 2012

СОДРЖИНА

- 1. Општо**
- 2. Продажба**
- 3. Тековни операции**
- 4. Здравје и Безбедност**
- 5. Корпоративна општествена одговорност**
- 6. Животна средина**
- 7. Останати обелоденувања**

1. ОПШТО

Цементарница “Усје” А.Д. - Скопје (“Друштвото” или Усје) е основана во Република Македонија со седиште на ул. Првوماјска бб, Скопје.

Главна дејност на Друштвото е производство и трговија со цемент, пакуван цемент, готов бетон, клинкер и други слични производи.

2. ПРОДАЖБА

ЦЕМЕНТ: Одредени прописи усвоени од страна на Владата во 2011 година, заедно со зголемената јавна потрошувачка создадоа позитивна клима во градежниот сектор со што потрошувачката на цемент на домашниот пазар беше предвидено да се зголеми во рамките на 20% наспроти 2010. Продажбата на домашниот пазар ги следеше пазарните случувања додека цените останаа на исто рамниште во поголемиот дел од годината.

Извозот на цемент во Косово се намали за 10%, како резултат на зголемената конкуренција.

ВЕРТИКАЛНА ПОВРЗАНОСТ Работењето на секторот за готов бетон и агрегати следејќи ги позитивните трендови на пазарот, се зголемуваше се поинтензивно од аспект на количините, иако спротивно на тоа, ценовното окружување и силната конкуренција имаа значаен ефект врз оперативната профитабилност.

3. ТЕКОВНИ ОПЕРАЦИИ

Работата на печките го следеше барањето за клинкер со истовремено внимавање да се запази залихата на клинкер. Двете печки во текот на 2011 година работеа со 75% фактор на искористеност.

Во 2011 година CAPEX-от беше фокусиран на проекти поврзан со безбедноста, животната средина, ефикасност, како и експанзија на резервите на сировини.

УСЈЕ даде голем придонес во остварувањето на значајни инфраструктурни проекти меѓу кои најголемо беше снабдувањето со цемент за изградба на големата брана на реката Треска за новата Хидроелектрична Централa изградена во земјата. Нови типови на цемент беа развиени и произведени за изградба на оваа брана. Портфолиото на производи понатаму се прошири со производи со помалку остатоци на CO₂ кои бараат помалку необновливи природни ресурси и енергија, кое е во согласност со доброволно објавена обврска на ТИТАН Групацијата да се промовира Корпоративната Општествена Одговорност и Одржлив Развој преку постигнување на специфично намалување на CO₂ по цементни производи до 2015.

4. БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА

Безбедноста и здравјето при работа остануваат главен приоритет за Цементарница Усје А.Д. Скопје. Тоа се потврдува преку активностите превземени во текот на 2011-та година.

По речиси едногодишно функционирање на Под-одборот за Управување со Изведувачи, на почетокот на годината беше официјализиран Прирачникот за управување со изведувачи (од аспект на безбедност и здравје при работа). Прирачникот беше претставен официјално во февруари 2011-та година пред околу 150 претставници на компании кои соработуваат со Усје. Со овој Прирачник се промени начинот на работа на Усје со компаниите изведувачи бидејќи барањата во делот на безбедноста и здравјето при работа стануваат интегрален дел во процесот на доделување на договорот.

Во текот на годината беа подготвени бројни интерни политики за безбедност и здравје при работа кои покриваат одреден сегмент од оваа проблематика.

На крајот на годината беше извршена успешна годишна ревизија на Системот за Управување со безбедност и здравје при работа (OHSAS 18001:2007) од страна на независното сертификационно тело (ELOT).

Подготвувањето на најразлични предавања и обуки на теми од областа на безбедноста и здравјето при работа кои ги вклучуваат сите вработени продолжи и во 2011-та година.

5. КОРПОРАТИВНА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ

Во фокусот на нашата стратегија за корпоративна општествена одговорност во 2011 година беше процесот за јакнење на партнерства со сите засегнати страни. Усје продолжи со своите залагања за јакнење на партнерствата со своите вработени, добавувачи, деловни партнери и институции, како и локалната и пошироката заедница, преку различни иницијативи и споделување на позитивни искуства

Отворен ден

Во таа насока, Друштвото го организираше првиот Отворен Ден кој се одржа на 15 септември 2011 година во кругот на Усје.

Нашата цел беше да ја промовираме комуникацијата, отворениот дијалог и градењето партнерства за одржлив развој на општеството.

Исто така, наша цел беше да ја информираме пошироката јавност за издадениот Извештај за општествена одговорност за 2011 година, за Интегрираната А еколошка дозвола, како и да го истакнеме нашето одговорно работење за подобрување на животната средина, безбедноста и заштитата при работа, партнерствата со заедницата и одржливиот развој.

На отворениот ден присутни беа околу 900 посетители, купувачи, добавувачи, партнери, банки и други претставници на бизнис заедницата, претставници на универзитети, соседи од околината на Усје, нашите вработени со своите семејства, претставници на Титан Групацијата и на Шарцем. Исто така, на Отворениот Ден присуствуваше и Министерот за животна средина и просторно планирање, кој направи позитивно излагање за работењето на Усје, а особено се осврна на Интегрираната А еколошка дозвола која Усје неодамна ја доби. Присутни беа и Градоначалникот на Општина Кисела Вода, како и други претставници од Министерството и Општината.

Иницијативата Отворен Ден беше оценета како исчекор напред, кон градење на партнерства и добра практика за развивање на отворен дијалог и комуникација.

Обука и развој на вработените

Друштвото континуирано се залага за развивање на своите вработени, притоа давајќи приоритет на безбедноста и здравјето, развивање на техничко знаење како и на меките вештини. Во 2011 година се остварени 6.442 часа обука на наши вработени, што претставува индекс од 19 часа по вработен.

Вкупно часови обука на наши вработени и изведувачи беа 7.613.

Развојот на нашите луѓе и изведувачите во областа на безбедноста и здравјето и во иднина ќе продолжат со зголемен интензитет. Оваа година, бројот на часови обука во областа на безбедност и здравје достигна 1497 часа.

Известување за напредокот - Извештај за општествена одговорност и одржлив развој

Во 2011 година, Усје го издаде својот втор Извештај за општествена одговорност и одржлив развој, каде каде известуваме за залагањата, посветеноста и најдобрите практики на Усје како општествено одговорна компанија. Извештајот за општествена одговорност и одржлив развој беше доставен до сите присутни на Отворениот Ден, објавен е на веб страницата на Цементарница Усје (www.usje.com.mk) и на страницата на Глобалниот Договор на Обединетите Нации.

Иницијатива за зајакнување на Мрежата на Глобалниот Договор на Обединетите Нации во Р.Македонија

Усје е посветено и на поттикнување на општествената одговорност во пошироки размери, па така оваа година развиевме иницијатива и го организиравме повторното заживување на Мрежата на Глобалниот Договор во Р.Македонија. Составен е Иницијативен Одбор на мрежата, со цел да се развие ново и проактивно лидерство на локалната мрежа, како и повторно да се ангажира членството. Членови на Иницијативниот Одбор се претставници на повеќе големи компании кои се цврсто посветени на принципите на Глобалниот Договор на ОН и го искажаа својот интерес да дејствуваат проактивно во градењето и промовирањето на мрежата.

Усје се истакна како лидер со тоа што ја организираше првата Конференција на мрежата, обезбедувајќи поддршка како со луѓе така и со материјали. На Конференцијата присуствуваа компаниите членки на мрежата, како и други заинтересирани компании.

Проекти за заедницата и градење партнерства - Проект „Партнерство со училиштата“

Соработката со заедницата продолжи и во 2011 година преку реализација на повеќе проекти. Проектот Партнерство со училиштата успешно се реализира веќе втора година во континуитет.

Целта на проектот е подобрување на условите во училиштата и градинките од безбедносен и еколошки аспект. Ова претставува дел од нашата волонтерска посветеност за поддршка на образованието во земјата, како и развивањето на младата популација во областите безбедност и здравје и заштита на животната средина.

Со проектот се опфатени осум основни училишта и една детска градинка од општина Кисела Вода. Активностите од проектот вклучуваат инфраструктурни подобрувања на училиштата, како проекти за подобрување на енергетската ефикасност, поставување на заштитни огради, конструкција на летни училници и игралишта во училишните дворови, поправки на објектите, садење дрвца, како и часови обука за заштита на животната средина и професионална оријантација. Проектот продолжува и следната година.

Награди за Општествена Одговорност

Национална награда за Корпоративна Општествена Одговорност на УСЈЕ

Усје ја освои националната награда за општествено одговорни практики во категоријата - Животна средина, со проектот: Биодиверзитет на вештачките езерца во Цементарница Усје. Усје, исто така освои и три плакати за следните проекти: „Партнерство со училиштата“ во категоријата - Вложување во заедницата, за проектот „Безбедност и здравје на нашите вработени“ во категоријата - Односи со вработените и за проектот: „Корпоративно управување“, во категоријата Етичко управување.

Усје ги доби овие награди во натпревар со 38 компании кои учествуваа со 63 проекти. Годинава, наградите се организираа со поддршка на проектот Општествена одговорност на претпријатијата во РМ, кофинансиран од Европската унија, а спроведуван од Министерството за економија во партнерство со Македонската развојна Фондација за претпријатија и Сојузот на стопански комори на Македонија.

6. ЖИВОТНА СРЕДИНА

Зелен Појас

Во рамки на проектот “Зелен појас”, во 2011 год. посадени се вкупно 28.000 садници. Дел од садниците се искористени за пошумување на финалните етажи во површинските копови, а дел се посадени во кругот на фа бриката или донирани за засадување на јавни површини на територијата на општина Кисела Вода.

Интегрирана еколошка дозвола

Следејќи ја определбата за заштита на животната средина и доследно имплементирајќи ги законските барања, Усје во март 2011 година доби А Интегрирана еколошка дозвола за усогласување со оперативен план (А-ИРПС Дозвола за усогласување со оперативен план)

Целта на оваа дозвола е преку интегрален пристап, да се опфатат и регулираат влијанијата врз животната средина кои се резултат на индустриската активност, при што јавноста има увид во целокупниот процес на издавање и следење на дозволата. Во рамки на Дозволата, Усје има преземено обврски кои согласно законот треба да бидат реализирани заклучно со јануари 2014 година. Над 80% од предвидените активности се веќе завршени, за што се инвестирани повеќе од 2,5 милиони евра во периодот 2007- 2011 година.

Биодиверзитет

Согласно Политиката на Титан Групацјата за одговорност кон животната средина, Усје, изработи Студија за биодиверзитетот во вештачки креираните езера во кругот на фабриката. Ресурсите не служат како реципиенти на отпадни води и не се користат во примарниот процес на производство, нивна главна улога е оплеменување на просторот во кругот на Усје. Резултатите од истражувања покажуваат дека во овие езера не се среќаваат загрозени видови на растенија и животни, но со цел да се успори процесот на еутрофикација, преземени се мерки со кои директно се влијае на зачувување на биолошката разновидност во езерата. За изработената студија и преземените активности Усје ја доби првата награда на конкурсот за национална награда за најдобри општествено одговорни практики во категоријата - Животна средина.

7. ОСТАНАТИ ОБЕЛОДЕНУВАЊА

Раководството на Усје е цврсто посветено да продолжи интеграцијата на новите правила и практики во работењето на Друштвото, кои промовираат транспарентност, одговорност, одржлив развој и корпоративна општествена одговорност во секој аспект и област на активност на Друштвото и целата нејзина мрежа на односи со акционерите, вработените, добавувачите, изведувачите и општеството. Согласно сето погоре наведено, Усје како дополнување ги обелоденува следниве информации:

1. Усје има два извршни членови на Одборот на директори - Главен извршен директор, и Извршен директор, и 5 неизвршни членови.
2. Главниот извршен директор и Извршниот директор не добиваат никакви примања врз основа на нивното членство во Одборот на директори. Тие се во редовен работен однос на позиција Главен Извршен Директор и Менаџер на администрација и нивните примања се базираат на тоа. Вкупните примања (плата, надоместоци на плата, бонуси, осигурувања и други примања) на извршните членови на Одборот на директори и на останатите членови на клучниот персонал на Друштвото изнесуваат 69.084 илјади денари. Никој од петте неизвршни членови немаат примања врз основа на нивното членство во Одборот на директори.
3. Во текот на 2011 беа исплатени 602.121 илјади денари како вкупна дивиденда на акционерите на Друштвото или 1.068,00 денари за една акција.
4. Извори на средства на Друштвото се нејзиниот оперативен готовински прилив.
5. Финансиските резултати за 2011 година се составен дел на Финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2011 година.
6. Следствено на претходното, Политиката на управување со финансискиот ризик детално е објаснета во Забелешка 17 кон финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2011 година.
7. Во текот на 2011 година освен зделки остварени од редовното работење (набавки и продажби на производи), УСЈЕ нема остварено големи зделки и зделки со заинтересирани страни.
8. Усје ги споделува Визијата и Политиката на Корпоративнаа Општествена Одговорност (ЦСР) на Титан Групацијата, да все води бизнисот на еден етички и општествено одговорен начин со тоа што ќе се постигне помалку штета и ќе се поттикнува да се прави повеќе добро. Во таа насока, Усје во 2011 ја усвои ЦСР Визијата и Политиката и ги сподели со сите вработени во Друштвото како и со пошироката јавност.

Основната мисија на Комитетот за ЦСР, на чие чело е Главниот Извршен Директор е да се биде чувар на спроведувањето на ЦСР Визијата и Политиката. Комитетот на ЦСР продолжува со активно ангажирање во развивање на ЦСР стратегијата, плановите за најразлични активности, да одлучува, да го координира и надгледува спроведувањето на сите ЦСР активности на Друштвото. Исто така една од главните

задачи на ЦСР Комитетот е да се биде подржувачки координатор на Групациските ЦСР визии и политика.

Препознавајќи ја потребата од понатамошно преточување на ЦСР Визијата и Вредностите и Кодексот на Однесување, во јуни 2011 година се вложија нови напори да се ревидира и ажурира Вредностите и Кодексот беше организирана конференција за комуникација и обука на 50 менаџери и вработени за ЦСР И општествени вредности.

Раководството на УСЈЕ е одговорно Кодексот на однесување да биде разбран и следен и се очекува сите вработени во целост да го почитуваат и да бидат во согласност со истиот. За да се охрабрат и да им се овозможи на вработените да го информираат раководството за активности кои не се во согласност со нашите обврски, вклучувајќи ги и одредбите од системите за мониторинг на Кодексот на однесување, како што се Ижолтите сандачиња за безбедност кои веќе се користат, а се испитуваат и други практики кои се применуваат во други земји каде што е Титан присутен, како Грција и САД.

Секторот за Интерна Ревизија на Титан Групациската е одговорен за следење на придржувањето кон Кодекс на однесување на ниво на секоја Бизнис Единица. Исто така, се користат и годишни оценувања на успешноста во кои се содржат соодветни критериуми во врска со придржувањето кон Вредностите и Кодексот на однесување на Титан Групациската со цел да се постигнат бизнис целите дефинирани во стратегијата на Титан Групациската.

“Подмитувањето и Корупцијата” исто така е составен дел од Кодексот на однесување на Титан, додека нивото на изложеност на одредени ризици се оценува секоја година преку извештаи и анализи обезбедени од страна на Транспарентно Меѓународниот Годишен Корупциско Запазувачки Индекс.

Нашiot Кодекс на однесување јасно забранува давање и примање мито, додека како потписници на Глобалниот договор, ние сме целосно обврзани да се приклучиме на националните и останатите програми кои имаат за цел да се елиминира поткупот и корупцијата. Во продолжение, на Титан Кодекс на однесување (web адресата) објавена во 2008 јасно е нагласена политиката на Друштвото спрема добавувачите и обврските, исто така, јасно се нагласени и договорените обврски на добавувачите кон УСЈЕ вклучувајќи ја и обврската да се апстинира од било какви активности кои може да се претстават како акт на поткуп, корупција и измама. Никакви проверени случаи на непочитување и нарушувања на нашата политика на поткупување не се пријавени во текот на 2011 година.

Константинос Дердемезис

Претседател на Одбор на Директори

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

До Одборот на директори на Цементарница “УСЈЕ” АД - Скопје

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Цементарница “УСЈЕ” АД - Скопје (“Друштвото”) и консолидираните финансиски извештаи на Цементарница “УСЈЕ” АД - Скопје и неговите подружници (заедно “Групацијата”), кои што ги сочинуваат извештаите за финансиска состојба на Друштвото и на Групацијата на 31 декември 2011 година и извештаите за сеопфатна добивка, извештаите за промените на капиталот и извештаите на паричните текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со македонската сметководствена регулатива, и интерна контрола којашто раководството смета дека е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали се резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршуваме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Друштвото за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветени за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, финансиските извештаи на Друштвото и консолидираните финансиски извештаи на Групацијата објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Друштвото и на Групацијата на 31 декември 2011 година како и финансиската успешност и паричните текови на Друштвото и на Групацијата за годината што завршува тогаш во согласност со македонската сметководствена регулатива.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството, исто така, е одговорно за подготовка на годишниот извештај во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да известиме дали годишниот извештај е конзистентен со финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2011 година. Нашите постапки во врска со годишниот извештај се извршени во согласност со МСС 720 и се однесуваат само на оценка дали историските финансиски информации во годишниот извештај се конзистентни со финансиските извештаи на Друштвото.

Годишниот извештај е конзистентен, во сите материјални аспекти, со ревидираните финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2011 година.

Калина Шукарова - Савовска
Управител

Ернст и Јанг Овластени Ревизори ДОО
Скопје, 29 март 2012 година

Јасна Дуковска - Јегени
Овластен ревизор

Содржина

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ	1
ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	3
ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА	4
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ.....	5
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА	6
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА НА ДРУШТВОТО.....	7
1. Општи информации за Друштвото	8
2.1 Основа за подготовка на финансиските извештаи	8
2.2 Значајни сметководствени политики.....	9
3. Приходи и трошоци	21
4. Данок на добивка.....	26
5. Недвижности, постројки и опрема	29
6. Вложувања во недвижности	30
7. Залихи.....	30
8. Побарувања од купувачи и останати побарувања	31
9. Побарувања за краткорочни заеми.....	32
10. Пари и парични средства	32
11. Акционерски капитал	32
12. Останати резерви	33
13. Долгорочни резервации за отпремнини	34
14. Обврски спрема добавувачи и останати обврски	36
15. Превземени и потенцијални обврски.....	36
16. Трансакции со поврзани страни	38
17. Управување со финансискиот ризик.....	40

ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

Главен Извршен Директор

Борис Хрисафов

Седиште

Првомајска бб
1000 Скопје

Адвокати

Адвокатска канцеларија Поленак - надворешен адвокат
Адвокатска канцеларија Димитров - надворешен адвокат

Банки

Комерцијална Банка АД - Скопје
Стопанска Банка АД - Скопје
Тутунска Банка АД - Скопје
Алфа Банка АД - Скопје
Охридска Банка АД - Охрид

Ревизори

Ернст и Јанг Овластени Ревизори ДОО
Маршал Тито 19
1000 Скопје
Република Македонија

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА

За годината што завршува на 31 декември 2011 година

	Забелешки	Консолидиран		Друштво	
		2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
Приходи од продажба	3а	4.593.340	3.925.955	4.494.653	3.795.545
Останати приходи	3б	527.105	428.478	530.232	447.574
Трошоци на продадени производи	3в	(2.728.277)	(2.246.737)	(2.659.984)	(2.160.801)
Бруто добивка		2.392.168	2.107.696	2.364.901	2.082.318
Останати оперативни приходи	3г	35.678	23.519	36.878	24.719
Останати оперативни трошоци	3д	(82.462)	(70.912)	(82.982)	(70.620)
Трошоци за продажба и маркетинг	3ѓ	(31.860)	(34.562)	(30.427)	(33.449)
Административни трошоци	3е	(108.246)	(114.099)	(104.064)	(110.741)
Амортизација	5	(288.258)	(299.135)	(275.693)	(286.603)
Оперативна добивка		1.917.020	1.612.507	1.908.613	1.605.624
Приходи од финансирање	3ж	14.018	13.228	22.888	13.070
Трошоци од финансирање	3ж	(3.151)	(6.501)	(2.464)	(5.079)
Добивка пред оданочување		1.927.887	1.619.234	1.929.037	1.613.615
Данок на добивка		(9.432)	(113.992)	(8.711)	(112.949)
Добивка за годината		1.918.455	1.505.242	1.920.326	1.500.666
Останата сеопфатна добивка		498	3.740	-	-
Вкупно сеопфатна добивка за годината		1.918.953	1.508.982	1.920.326	1.500.666

Добивка за годината распределена на:

Акционерски капитал на матичната компанија	1.916.612	1.502.703
Неконтролирано учество	1.843	2.539
	1.918.455	1.505.242

Вкупно сеопфатна добивка за

годината распределена на:

Акционерски капитал на матичната компанија	1.916.777	1.504.865
Неконтролирано учество	2.176	4.117
	1.918.953	1.508.982

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА
на 31 декември 2011 година

		Забелешки	Консолидиран		Друштво	
			2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
СРЕДСТВА						
Нетековни средства						
Недвижности, постројки и опрема	5		2.275.675	2.374.334	2.118.044	2.204.137
Нематеријални вложувања			4.034	4.034	-	-
Вложувања во недвижности	6		33.008	34.404	33.008	34.404
Вложувања во подружници			-	-	157.921	157.921
Средства за истражување и вреднување			23.347	13.013	23.347	13.013
			2.336.064	2.425.785	2.332.320	2.409.475
Тековни средства						
Залихи	7		663.142	654.183	660.905	650.700
Побарувања од купувачи и останати побарувања	8		259.587	213.384	231.887	201.226
Побарувања за краткорочни заеми	9		1.414.615	153.750	1.414.615	153.750
Побарување за повеќе платен данок на добивка			10.157	15.741	8.954	15.220
Пари и парични средства	10		176.246	36.295	147.635	24.713
			2.523.747	1.073.353	2.463.996	1.045.609
ВКУПНО СРЕДСТВА			4.859.811	3.499.138	4.796.316	3.455.084
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ						
Капитал и резерви						
Акционерски капитал	11		1.747.730	1.747.730	1.747.730	1.747.730
Останати резерви	12		622.867	636.418	618.172	631.888
Акумулирана добивка			1.919.801	656.973	1.920.326	653.784
			4.290.398	3.041.121	4.286.228	3.033.402
Неконтролирано учество			58.616	61.217	-	-
Вкупен капитал			4.349.014	3.102.338	4.286.228	3.033.402
Нетековни обврски						
Долгорочни резервации за отпремнини	13		63.671	62.971	63.671	62.971
Резервација за ревитализација на рудниците			14.946	16.894	14.946	16.894
			78.617	79.865	78.617	79.865
Тековни обврски						
Обврски спрема добавувачите и останати обврски	14		425.519	306.293	424.828	331.186
Тековен дел на долгорочни резервации за отпремнини	13		6.610	8.234	6.610	8.234
Обврска за данок на добивка			17	2.380	-	2.369
Обврска за дивиденда			34	28	33	28
			432.180	316.935	431.471	341.817
ВКУПЕН КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			4.859.811	3.499.138	4.796.316	3.455.084

Потпишано од страна на овластено лице на Друштвото на 22 февруари 2012 година:

Борис Хрисафов

Главен Извршен Директор

Оливера Василковска

Финансов директор

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ

За годината што завршува на 31 декември 2011 година

	Забелешка	Консолидиран		Друштво	
		2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
<i>Парични текови од оперативни активности</i>					
Нето добивка пред оданочување		1.927.887	1.619.234	1.929.037	1.613.615
<i>Исправки за:</i>					
(Добивка) од продажба на НПО		(6.635)	(5.246)	(6.635)	(5.246)
Амортизација на материјални средства		288.259	299.135	275.693	286.603
Актуарска добивка		7.738	7.687	7.738	7.687
Отстранување на пепел Б		-	21.834	-	21.834
Приход од камати		(14.018)	(13.228)	(14.008)	(13.070)
Приход од дивиденда		-	-	(8.879)	-
Трошок за камати		2.609	5.086	1.925	3.658
Отпис на застарени побарувања		3.897	527	3.897	527
Нето сегашна вредност на отпишани основни средства		-	2.621	-	2.621
Останати резервирања		1.520	8.460	1.520	8.460
Оперативна добивка пред промени во оперативниот капитал		2.211.257	1.946.110	2.190.288	1.926.689
Зголемување на побарувања од купувачи и останати побарувања		(30.783)	(86.267)	(34.558)	(96.076)
(Зголемување) / Намалување на залихите		(9.429)	16.149	(11.725)	12.302
Зголемување на обврски спрема добавувачите и останати обврски		88.424	14.408	82.940	47.094
Парични средства генерирани од оперативни активности		2.259.469	1.890.400	2.226.945	1.890.009
Платени камати		(2.609)	(5.086)	(1.925)	(3.658)
Платен данок на добивка		(5.535)	(109.895)	(4.814)	(108.874)
Нето парични текови од оперативни активности		2.251.325	1.775.419	2.220.206	1.777.477
<i>Парични текови од инвестициони активности</i>					
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(175.173)	(147.842)	(175.173)	(147.842)
Средства за истражување и вреднување		(25.157)	(5.008)	(25.157)	(5.008)
Примања од продажба на НПО		8.519	6.383	8.519	6.383
Дадени краткорочни заеми		(1.260.865)	(153.750)	(1.260.865)	(153.750)
Примања од дивиденда		-	-	8.879	-
Примени приходи од камата		14.018	13.228	14.008	13.070
Нето парични текови користени во инвестициони активности		(1.438.658)	(286.989)	(1.429.789)	(287.147)
<i>Парични текови од финансиски активности</i>					
Дивиденда платена на акционери во Групацијата		(571.024)	(1.444.673)	(571.024)	(1.444.673)
Дивиденда платена на малцинските акционери		(35.870)	(78.666)	(31.093)	(78.666)
Данок на дивиденда		(65.378)	(74.372)	(65.378)	(74.372)
Нето парични текови користени во финансиски активности		(672.272)	(1.597.711)	(667.495)	(1.597.711)
Нето зголемување на пари и парични средства		140.395	(109.281)	122.922	(107.381)
Нето курсни разлики		(444)	1.468	-	-
Пари и парични средства на 1 јануари		36.295	144.108	24.713	132.094
Пари и парични средства на 31 декември	10	176.246	36.295	147.635	24.713

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА
За годината што завршува на 31 декември 2011 година

	Акционер-ски капитал	Остаточни резерви (забелешка 12)	Акумули- рана добивка	Вкупно	Неконтро- лирано учество	Вкупен капитал
	МКД '000	МКД '000	МКД '000	МКД '000	МКД '000	МКД '000
На 1 јануари 2010 година	1.747.730	634.256	751.990	3.133.976	57.100	3.191.076
Добивка за годината	-	-	1.502.703	1.502.703	2.539	1.505.242
Останата сеопфатна добивка (Курсни разлики од пренос во валута)	-	2.162	-	2.162	1.578	3.740
Вкупно сеопфатна добивка	-	2.162	1.502.703	1.504.865	4.117	1.508.982
Објавени дивиденд, нето	-	-	(669.348)	(669.348)	-	(669.348)
Данок на дивиденда	-	-	(74.372)	(74.372)	-	(74.372)
Авансна дивиденда	-	-	(854.000)	(854.000)	-	(854.000)
На 31 декември 2010 година	1.747.730	636.418	656.973	3.041.121	61.217	3.102.338
Добивка за годината	-	-	1.916.612	1.916.612	1.843	1.918.455
Останата сеопфатна добивка (Курсни разлики од пренос во валута)	-	165	-	165	333	498
Вкупно сеопфатна добивка	-	165	1.916.612	1.916.777	2.176	1.918.953
Објавени дивиденди, нето	-	(13.716)	(588.406)	(602.122)	(4.777)	(606.899)
Данок на дивиденда	-	-	(65.378)	(65.378)	-	(65.378)
На 31 декември 2011 година	1.747.730	622.867	1.919.801	4.290.398	58.616	4.349.014

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА НА ДРУШТВОТО
За годината што завршува на 31 декември 2011 година

	<i>Акционерски капитал МКД '000</i>	<i>Остаточни резерви (забелешка 12) МКД '000</i>	<i>Акумулирана добивка МКД '000</i>	<i>Вкупно МКД '000</i>
На 1 јануари 2010 година	1.747.730	631.888	750.838	3.130.456
Добивка за годината	-	-	1.500.666	1.500.666
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-
Вкупно сеопфатна добивка	-	-	1.500.666	1.500.666
Објавени дивиденд, нето	-	-	(669.348)	(669.348)
Данок на дивиденда	-	-	(74.372)	(74.372)
Авансна дивиденда	-	-	(854.000)	(854.000)
На 31 декември 2010 година	1.747.730	631.888	653.784	3.033.402
Добивка за годината	-	-	1.920.326	1.920.326
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-
Вкупно сеопфатна добивка	-	-	1.920.326	1.920.326
Објавени дивиденди, нето	-	(13.716)	(588.406)	(602.122)
Данок на дивиденда	-	-	(65.378)	(65.378)
На 31 декември 2011 година	1.747.730	618.172	1.920.326	4.286.228

На ден 10 мај 2011 година, Годишното Собрание на акционерите донесе Одлука за распределба на дивидендата за 2010 година согласно законските одредби предвидени во Законот за трговски друштва. Објавената дивиденда изнесува МКД 602.122 илјади денари и истата е одданоочена со данок на исплатена дивиденда од 10% или МКД 65.378 илјади денари.

1. Општи информации за Друштвото

Цементарница “Усје” АД - Скопје (“Друштвото”) е основано во Република Македонија, со регистрирано седиште на Првوماјска бб, Скопје.

Основната дејност на Друштвото е производство и трговија со цемент, усјемал, готов бетон, клинкер и други производи од цемент. Основната дејност на подружниците во Косово и Бугарија се услуги за поддршка на продажбите на Групацијата во Косово и Бугарија.

Друштвото е контролирано од Titan Cement Netherlands B.V. со седиште во Холандија, кој поседува 94,84% од акциите на Друштвото. Крајната матична компанија на Друштвото е Titan Cement Company S.A. - Greece.

Бројот на вработени на 31 декември 2011 година е 321 (2010: 348 вработени).

Финансиските извештаи на Друштвото и Групацијата за годината што завршува на 31 декември 2011 година се одобрени од страна на Одборот на директори на 22 февруари 2012 година.

2.1 Основа за подготовка на финансиските извештаи

Консолидираните финансиски извештаи на Цементарница “Усје” АД - Скопје и неговите подружници (“Групацијата”) и финансиските извештаи на Друштвото беа подготвени во согласност со Законот за трговски друштва (Службен весник на Република Македонија број 28/04 со измените 84/05, 25/07, 87/08, 42/10 и 48/10) и сметководствените принципи (“македонски ОПСП”), кои се во согласност со новиот Правилник за водење на сметководство објавен на 29 декември 2009 година (Службен весник на Република Македонија 159/09) применлив од 1 јануари 2010 година. Овој Правилник ги содржи ажурираните и соодветно преведените Меѓународни стандарди за финансиско известување т.е. основниот текст на Меѓународните стандарди за финансиско известување вклучувајќи ги и ПКТ и КТМФИ како што се објавени од страна на ИАСБ заклучно со 1 јануари 2009 година.

Во периодот заклучно со 31 декември 2009 година во примена беа меѓународните сметководствени стандарди објавени во Службен весник на Република Македонија како што следи:

- Ревидираните меѓународни сметководствени стандарди, МСС 1 до МСС 39 беа објавени на 30 декември 2004 година, претходните со важност од 5 ноември 1999 година. Датумот на стапување во сила на сите ревидирани стандарди е 1 јануари 2005 година. Меѓународните сметководствени стандарди, МСС 40 и МСС 41 се објавени и стапуваат во сила на 1 јануари 2005 година.
- На 10 февруари 2005 година е објавен меѓународниот стандард за финансиско известување 1. Датата на стапување во сила е 17 февруари 2005 година.
- На 29 декември 2005 година се објавени Меѓународните стандарди за финансиско известување, МСФИ 2 до МСФИ 7. Датумот на стапување во сила е 30 декември 2005 година.

Консолидираните финансиски извештаи на Групацијата и финансиските извештаи на Друштвото беа подготвени врз основа на историска набавна вредност. Консолидираните финансиски извештаи и финансиските извештаи на Друштвото се презентирани во македонски денари (МКД) и сите износи се заокружени во најблискиот износ во илјади (‘000) освен ако не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)

Основи за консолидација

Консолидираните финансиски извештаи се состојат од финансиските извештаи на Друштвото и неговите три подружници: Cement Plus for Building Materials DOO - Косово со сопственост од 65%, РУДМАК ДООЕЛ експорт - импорт Скопје во 100% сопственост на Друштвото и TROJAN CEM EOOD Бугарија во 100% сопственост на Друштвото. Финансиските извештаи на консолидираните подружници се подготвени за истата година на известување како и извештаите на матичната компанија, користејќи конзистентни сметководствени политики.

Сите меѓукомпаниски салда, трансакции, приходи и трошоци и добивки и загуби кои произлегуваат од трансакциите во рамките на Групацијата, а кои се евидентираат како средства целосно се елиминирани. Подружниците се целосно консолидирани од датумот на превземањето, кој всушност е датум на кој Групацијата ја стекнала контролата, и продолжува да се консолидира се до датумот до кој таквата контрола ќе постои.

Неконтролираното учество претставува дел од добивката или загубата и нето средствата кои не се во сопственост на Групацијата и се претставени одделно во билансот на успех, и во капиталот на консолидираниот извештај за финансиската состојба, одделно од акционерскиот капитал на матичната компанија.

2.2 Значајни сметководствени политики

а. Преведување на странски валути

Групацијата и Друштвото ги подготвува финансиските извештаи во македонски денари, кои се функционална и презентациска валута на Групацијата и Друштвото за локални законски потреби. Секој ентитет во Групацијата определува сопствена функционална валута и елементите на финансиските извештаи за секој ентитет се мерат користејќи ја таа валута.

Трансакциите во странски валути иницијално се евидентираат во функционална валута по курсот кој е важечки на денот на трансакцијата. Монетарните и немонетарните средства и обврски деноминирани во странски валути се сведени во функционалната валута по курс кој е важечки на датумот на известување. Сите разлики се пренесени во билансот на успех.

Функционалната валута на домашните операции, РУДМАК ДООЕЛ експорт - импорт Скопје е МКД. Функционалната валута на странските операции, Cement Plus for Building Materials - Косово како и за Тројан Цем - Бугарија е евро. На секој датум на известување, средствата и обврските на оваа подружница се сведени преку конверзија на евра во валутата на презентирање на Цементарница “Усје” АД (македонски денар) по курс кој важи на датумот на известување (2011: МКД 61,5050 за 1 ЕУР; 2010: МКД 61,5050 за 1 ЕУР), а неговиот биланс на успех е сведен по пондериран просечен годишен курс (2011: МКД 61,5050 за 1 ЕУР; 2010: МКД 61,3391 за 1 ЕУР). Курсните разлики кои произлегуваат од ова сведување се пренесени директно во останата сеопфатна добивка. При продажба на странскиот ентитет кумулативот од овие разлики признати во останата сеопфатна добивка кој се однесува на соодветниот странски ентитет се признава во билансот на успех.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

б. Вложувања во подружници

Подружници се сите ентитети во кои Друштвото има моќ да владее со финансиските и оперативните политики, главно пропратена со сопственост на повеќе од една половина од гласачките права. Постојењето и ефектот од потенцијалните гласачки права кои што во моментот се на располагање или пак можат да се конвертираат се земаат во предвид при утврдување дали Групацијата има контрола над ентитетот. Набавната вредност на стекнатиот ентитет се утврдува според објективната вредност на дадените средства, издадените капитални инструменти и обврските настанати или претпоставени на датумот на размената, зголемена за трошоците кои директно може да се припишат на стекнувањето. Во одделните финансиски извештаи на Друштвото, вложувања во подружницата се прикажани по набавна вредност намалена за обезвреднување на вредноста. Алоцираните ефекти кои ја надминуваат акумулираната добивка на подружницата се сметаат како поврат на вложувањето и се признаваат како намалување на набавната вредност на вложувањето.

в. Недвижности, постројки и опрема

Недвижности, постројки и опрема, се евидентираат како што следи:

- За средствата набавени до 31 декември 1998 година, ревалоризацијата направена во согласност со претходните ОПСП, на датумот на прифаќање на МСФР од страна на Групацијата (1 јануари 2004 година) е прифатена како претпоставен трошок бидејќи ревалоризацијата беше приближно еднаква на трошокот за амортизација според МСФР коригиран за порастот на индексот на цени на индустриските производители.
- Средствата набавени по 31 декември 1998 година се евидентираат по набавна вредност намалени за акумулираната амортизација и последователните акумулирани загуби поради обезвреднување.

Набавките се евидентираат по набавна вредност. Набавната вредност претставува набавна цена од добавувачот заедно со сите трошоци настанати при ставање во употреба на новата недвижност, постројка и опрема.

Ставките на недвижности, постројки и опрема кои се отпишуваат или отуѓуваат се елиминираат од извештајот за финансиска состојба, заедно со соодветната акумулирана амортизација. Добивките или загубите од отуѓувањето се определуваат со споредување на приходот со сметководствената вредност. Тие се вклучуваат во добивката или загубата.

Амортизацијата на недвижностите, постројките и опремата е утврдена за да се отпише набавната вредност или проценетата вредност на недвижностите, постројките и опремата врз основа на право-пропорционална метода во текот на проценетиот корисен век на употреба на средствата. Основните амортизациони стапки се следните:

Згради	2,5 -10%
Опрема	5 - 25%

Земјата се евидентира во извештајот за финансиска состојба по набавната вредност намалена за исправките поради обезвреднување и не се амортизира, бидејќи се претпоставува дека има неограничен век на траење, освен за рудниците кои се амортизираат врз основа на степенот на исцрпеност. Исцрпеноста се евидентира како процес на материјално извлекување, а се користи методот на единица на производство.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)**в. Недвижности, постројки и опрема (продолжува)**

Методите на амортизација, корисниот век на употреба и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секој датум на известување.

г. Вложувања во недвижности

Вложувањата во недвижности, главно се состои од земјиште, производни објекти со деловни канцеларии и градежен објект - ресторан и кафекуварница кои се чуваат за долгорочно изнајмување и не се користат од страна на Групацијата. Вложувањата во недвижности се вреднуваат според трошочниот модел, односно по набавна вредност намалена за амортизацијата и загуби поради обезвреднување, доколку постои, во согласност со барањата на МСС 16 за недвижности, постројките и опремата и МСС 36 за обезвреднувањето.

д. Средства за истражување и вреднување

Издатоците за истражување и вреднување (географски врзано за концесијата, дозволата или одобрената рударска лиценца) се капитализираат и се признаваат како средство доколку е одлучено од страна на раководството дека рударските активности се економски оправдани и може да се развијат за комерцијално производство. На крајот на периодот на известување, овие трошоци ги вклучуваат трошоците за стекнување на концесии за детални геолошки истражувања. Сите други издатоци за истражување и вреднување се признаваат како трошок во билансот на успех во моментот на нивното настанување.

Административните и општи трошоци поврзани со истражувањата и вреднувањата се признаваат како трошоци во билансот на успех во моментот на нивното настанување.

ѓ. Финансиски средства*Иницијално признавање*

Според МСС 39, финансиските средства се класифицираат како финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата, заеми и побарувања, инвестиции кои се чуваат до доспевање, финансиски средства расположливи за продажба или деривативи определени како хеџинг инструменти во ефективен хеџинг, соодветно. Групацијата ја утврдува класификацијата на финансиските средства при иницијалното признавање.

Финансиските средства иницијално се признаваат по објективна вредност плус директно поврзаните трансакциони трошоци, во случај кога вложувањата се вреднуваат по вредност која е различна од објективната вредност преку добивка или загуба. Набавката или продажбата на финансиските средства кои подразбираат испорака на средства во временски период утврден со правна регулатива или пазарна спогодба (редовен начин на набавка) се признаваат на датумот на трансакцијата т.е. датумот на кој Групацијата се обврзува да купи или продаде средство.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

г Финансиски инструменти-иницијално признавање

Финансиските средства на Групацијата вклучуваат пари и парични средства и краткорочни депозити, побарувања од купувачи и останати побарувања и краткорочни заеми.

Последователни мерења

Последователните мерења на финасиските средства зависат од нивната класификација, како што следи:

Финансиски средства евидентирани по објективна вредност преку добивка или загуба

Финансиски средства евидентирани по објективна вредност преку добивка или загуба вклучуваат финасиски средства расположливи за тргување и финасиски средства утврдени при иницијалното признавање по објективна вредност преку добивка или загуба. Финансиските средства се класифицирани како расположливи за тргување доколку се набават со цел продажба во блиска иднина. Оваа категорија ги вклучува финасиските инструменти - деривативи кои не ги исполнуваат критериумите за употреба во сметководство на хединг како што е дефинирано во МСС 39. Групацијата нема определено финасиски средства по објективна вредност преку добивка или загуба.

Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недеривативни финасиски средства со фиксни или утврдливи плаќања, кои не котираат на активниот пазар. Овие финасиски средства се сведуваат по амортизирана набавна вредност со користење на метод на ефективна каматна стапка. Добивките и загубите се признаваат во билансот на успех во моментот кога заемите и побарувањата се анулираат или им се намалува вредноста поради обезвреднување, како и преку процесот на амортизација.

Вложувања кои се чуваат до доспевање

Недеривативните финансиски средства со фиксни или определени плаќања и со фиксен датум на доспевање се класифицираат како вложувања кои се чуваат до доспевање, доколку Групацијата има намера и можност да ги чува до доспевање. По иницијалното мерење, вложувањата кои се чуваат до доспевање се вреднуваат по амортизирана набавна вредност со користење на методата на ефективна каматна стапка. Овој метод користи ефективна каматна стапка која прецизно ги дисконтира проценетите идни парични приливи низ очекуваниот век на финасиското средство до нето сметководствената вредност на финасиското средство. Добивките и загубите се евидентираат во билансот на успех во моментот кога вложувањата се анулираат или им се намалува вредноста поради обезвреднување, како и низ процесот на амортизација. Групацијата нема вложувања кои ги чува до доспевање во годините што завршуваат на 31 декември 2011 година и 2010 година.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се недеривативни финансиски средства кои се определени како расположливи за продажба или не се класифицирани во претходните три категории. По иницијалното мерење, финансиските средства расположливи за продажба се мерат по објективна вредност со евидентирање на нереализираните добивки или загуби евидентирани директно во капиталот се додека вложувањето е анулирано, кога кумулативната добивка или загуба евидентирана во капиталот се признава во билансот на успех, или е утврдено обезвреднување, кога кумулативната загуба евидентирана во капиталот се признава во билансот на успех.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Групацијата нема вложувања расположливи за продажба во годините што завршуваат на 31 декември 2011 година и 2010 година.

Депризнавање

Финансиските средства (или, доколку е соодветно дел од финансиско средство или дел од група на слични финансиски средства) се депризнаваат доколку:

- правото за прием на парични приливи од средството е истечено; или
- Групацијата ги има префрлено своите права за прием на парични приливи во целосен износ без значајно одложување на трето лице преку „аранжмани на посредник” и или (а) Групацијата има префрлено значителен дел од сите ризици и користи од средството, или (б) Групацијата нема префрлено ниту задржано значителен дел од сите ризици и користи од средството, но ја има префрлено контролата на средството.

Намалување на вредноста поради обезвреднување

Групацијата на секој датум на известување утврдува дали постои објективен доказ дека финансиското средство или група на финансиски средства се обезвреднети. Финансиското средство или група на финансиски средства се смета за обезвреднето ако, и само ако, постои објективен доказ за намалување на вредноста поради обезвреднување како резултат на еден или повеќе настани кои настануваат по иницијалното признавање на средството („настан на загуба”) и тој настан за загуба има влијание на проценетите идни парични приливи на финансиското средство или на група на финансиски средства кои може со сигурност да се проценат. Доказот за обезвреднување може да вклучува индикатори дека должниците или група на должници се соочуваат со значителни финансиски проблеми, неисполнување на обврските за исплата на камата или враќање на главницата, веројатноста дека ќе објават стечај или друга финансиска реорганизација и каде што постојат видливи индикации за мерливо намалување на проценетите идни парични текови, како што се промени во областа на економските услови кои доведуваат до неуспех.

Загуба поради обезвреднување во однос на финансиските средства вреднувани по амортизационен трошок се пресметуваат како разлика помеѓу нивната сметководствена вредност и сегашната вредност на проценетите идни парични приливи дисконтирана по оригинална ефективна каматна стапка.

Поединечните значителни финансиски средства се тестираат за намалување на вредноста поради обезвреднување поединечно. Останатите финансиски средства се проценуваат заедно во групи кои имаат слични карактеристики во врска со кредитниот ризик.

Сите загуби поради обезвреднување се признаваат во билансот на успех. Загубата поради обезвреднување може да се анулира доколку може објективно да се поврзе со настанот по признавањето на загубата поради обезвреднување. За финансиските средства кои се вреднуваат по амортизирана набавна вредност, анулирањето се признава во добивката или загубата.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски обврски

Иницијално признавање

Според МСС 39, финансиските обврски се класифицираат како финансиски обврски по објективна вредност преку добивка или загуба, како заеми и позајмици или како деривативи кои служат како хеџинг инструменти со ефективен хеџинг, соодветно. Групацијата ја определува класификацијата на финансиските обврски при иницијалното признавање. Финансиските обврски иницијално се признаваат по објективна вредност, плус директно поврзаните трошоци на трансакцијата доколку се класифицираат како заеми и позајмици.

Финансиските обврски на Групацијата вклучуваат обврски спрема добавувачите и други обврски.

Последователно мерење

Мерењето на финансиските обврски зависи од нивната класификација како што следи:

Финансиски обврски евидентирани по објективна вредност преку добивка или загуба

Финансиските обврски евидентирани по објективна вредност преку добивка или загуба вклучуваат финансиски обврски расположливи за тргување и финансиски обврски одредени по објективна вредност преку добивка или загуба при иницијалното признавање.

Финансиските обврски се класифицираат како расположливи за тргување доколку се набавени со цел продажба во блиска иднина. Оваа категорија вклучува деривативни финансиски инструменти кои не ги исполнуваат сметководствените услови за хеџинг определени според МСС 39. Добивките и загубите од обврските кои се чуваат за тргување се признаваат во билансот на успех.

Групацијата нема одредено финансиски обврски по објективна вредност преку добивка или загуба.

Заеми и позајмици

По иницијалното признавање, каматносните заеми и позајмици последователно се мерат низ процесот на нивна амортизација со користење на метод на ефективна каматна стапка. Добивките и загубите се признаваат во билансот на успех кога обврските се анулираат, како и низ процесот на нивна амортизација.

Де-признавање

Финансиската обврска се де-признава кога задолжението за обврската е подмирено, поништено или престанува да важи.

Кога постоечка финансиска обврска е заменета со друга од ист заемодавател по значително поразлични услови, или пак условите на постоечката обврска значително се променети, таква размена или измена се третира како де-признавање на оригиналната обврска и признавање на новата обврска, а разликата на соодветните сметководствени износи се признава во билансот на успех.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски обврски (продолжува)

Нетирање на финансиските инструменти

Финансиските средства и финансиските обврски се нетираат и нето износот е презентираан во консолидираниот извештајот за финансиската состојба, ако и само ако, постои применливо законско право за нетирање на евидентираниот износ и постои намера да се порамни на нето основа, или да се признаат средствата или да се порамнат обврските истовремено.

е. Залихи

Залихите се вреднуваат според пониската вредност помеѓу набавната или нето реализационата вредност. Набавната вредност се утврдува според методот на просечни цени. Цената на чинење на готовите производи и производството во тек вклучува сировини, директна работна сила, останати директни трошоци и поврзани производствени режиски трошоци, исклучувајќи ги продажните и административните трошоци. Нето реализационата вредност е проценетата продажна цена во редовниот тек на работењето, намалена за предвидените трошоци за довршување и предвидените трошоци за да се изврши продажбата. Ситниот инвентар се отпишува 100% при ставање во употреба.

ж. Пари и парични средства

Парите и паричните средства вклучуваат готовина во благајна, парични средства во банки и депозити со рок на доспевање до три месеци или помалку.

з. Акционерски капитал

Обични акции се класифицирани во капитал.

с. Даноци

Трошокот за данокот на добивка се состои од тековен данок на непризнаени расходи, и данок на исплатена дивиденда. Даночната стапка за 2011 и 2010 година изнесува 10%.

Данок на непризнаени расходи

Пресметката и плаќањето на данокот од добивка е во согласност со Законот за данок на добивка кој го подразбира моделот на оданочување на даночно непризнаените трошоци со корекција за износот на даночниот кредит и даночните ослободувања. Плаќањето на месечната обврска е аконтативно и тоа само на непризнаените расходи.

Данок на исплатена дивиденда и друга распределба на добивката

Износот којшто се распределува во вид на дивиденда и други распределби од добивката било да е во паричен или непаричен облик се оданочува во моментот на нивната исплата.

За повеќе детали, објаснување е дадено во забелешка 4.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

с. Даноци (продолжува)

Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат намалени за износот на данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност на набавка на средства или услуги не е надоместлив од даночната власт, во кој случај данокот на додадена вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средство или како дел од трошокот каде што е соодветно; и
- Побарувања и обврски кои се искажани со вклучен износ на данок на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните власти се вклучува како дел од побарувањата или обврските во извештајот за финансиска состојба.

и. Бенефиции на вработените

Пензии

Групацијата, во нормалниот тек на работењето, врши уплата на придонесите на вработените за пензии, здравство, вработување и персонален данок на доход кои се пресметани со примена на законските стапки кои се важечки во земјата во текот на годината на бруто платите. Групацијата ги врши овие уплати во владините здравствени и пензиски фондови. Трошокот за овие уплати се прикажува во билансот на успех во истиот период во кој е прикажан и поврзаниот трошок за платите.

Групацијата не работи според било каква друга пензиска шема или план за надоместоци од пензионирање и поради тоа нема никакви дополнителни обврски по овие основи.

Надоместоци за престанок на работен однос и надоместоци од пензии

Надоместоците за престанок на работен однос на вработениот ќе престане пред нормалниот рок за пензионирање или кога вработениот ќе прифати доброволно да замине во замена за овие надоместоци. Групацијата признава надоместок за престанок на работен однос во случај кога има одлука за престанок на работниот однос на одредени вработени без можност за повлекување на одлуката или кога постои доброволно пријавување од вработените за престанок на нивниот работен однос.

Според потпишаниот колективен договор, Групацијата е обврзана да исплати отпремнини во износ кој е еднаков на шест просечни републички плати и помеѓу една и три просечни републички плати да бидат исплатени како јубилејни награди. Бројот на просечните републички плати за јубилејните награди одговара на вкупниот број на години на служба од страна на вработените како што е презентирано во табелата подолу:

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)**и. Бенефиции на вработените (продолжува)**

Вкупно број на години служба	Број на плати
10	1
20	3
30	3
35 (жени)	3
40 (мажи)	3

Дефинираните користи се пресметуваат годишно од страна на независни актуари со примена на кредитната метода за проектирана единица. Сегашната вредност на обврската за дефинирани користи се одредува со дисконтирање на претпоставените идни парични одливи со употреба на дисконтна стапка на Народна Банка на Република Македонија во отсуство на пазар на висококвалитетни корпоративни обврзници или државни обврзници кои се деноминирани во валута во која бенефициите ќе бидат исплатени, и кои имаат услови за доспевање приближни на условите на поврзани обврски за пензионирање.

Надоместоци за стипендии на деца на вработени

Почнувајќи од 31 декември 2009 годна, во актуарската пресметка е вклучена и пресметката на надоместоците за стипендии кои ги обезбедува Групацјата на децата на вработените кои се на редовни додипломски и последипломски студии, како и на децата на починатите вработени додека се средношколци. Исто така, во пресметката се земени во предвид и децата кои сеуште не се на возраст за започнување со студии, со претпоставка дека 50 % од нив ќе се запишат на факултет во 2012, односно 40% во нареден период.

Актуарските добивки и загуби кои произлегуваат како резултат на искусни проценки и промени во актуарските претпоставки се признаваат како приходи или трошоци во периодот кога истите настанале.

ј. Резервации

Резервирањата се признаваат и пресметуваат: кога Групацјата има сегашна законска или договорена обврска како резултат на минати настани, и кога е веројатно дека ќе биде потребен одлив на средства за да се подмири обврската; и кога може да биде направена реална проценка на износот. Резервациите на Групацјата се состојат од резервации за отпремнини, јубилејни награди, стипендии и резервација за ревитализација на рудниците. Резервациите не се признаваат за идни оперативни загуби.

Онаму каде што постојат голем број на слични обврски, веројатноста дека ќе биде потребен одлив на средства за да се подмират обврските, се одредува со земање во предвид на класата на обврските како една целина. Резервации се признаваат дури и кога веројатноста дека одлив на средства ќе биде потребно е многу мала, а се однесува на било која ставка вклучена во истата класа на обврски.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

ј. Резервации (продолжува)

Резервациите се вреднуваат по сегашната вредност на очекуваните издатоци кои се потребни да настанат со цел да се подмири обврската со употреба на стапка пред оданочување која ги отсликува тековно пазарните проценки на временската вредност на парите и поврзаните специфични ризици на дадените обврски. Зголемувањето на резервациите како резултат на временската вредност се признаваат како трошоци по камати.

к. Признавање на приходите

Приходите се признаваат до степенот до кој е веројатно дека Групацијата ќе има прилив на идни економски користи и тие користи можат веродостојно да се измерат. Приходот се вреднува според објективната вредност на примениот надомест или побарувањето за продадени добра и услуги намален за одобрените дисконти, рабати и данокот на додадена вредност. Следниве специфични критериуми исто така треба да бидат задоволени пред приходот да биде признат:

Продажба на стоки

Приходите се признаваат кога значајниот ризик од доделување на сопственоста на стоките ќе се пренесе на купувачот, вообичаено со испораката на стоките.

Давање на услуги

Надоместоци од обезбедени услуги се признаваат за периодот во кој услугите се дадени и прифатени од купувачот.

Приходи од камати

Каматите по депозити се пресметуваат по истекување на орочувањето на истите.

Приходи од закупнина

Приходи од закупнина се однесуваат на приходите остварени од оперативен наем од вложувањата во недвижности и се признаваат на праволиниска основа во текот на целиот период на наемот.

л. Наеми

Наемите со кои значаен дел од ризикот и наградите од сопственоста се задржани од страна на наеодавачот се класифицира како оперативен наем. Плаќањата направени по основ на оперативниот наем (нето од било какви поттикнувања од страна на наеодавателот) се признаваат во билансот на успех на праволиниска основа во текот на периодот на наемот.

љ. Распределба на дивиденди

Распределбата на дивидендите на акционерите на Групацијата се признава како обврска во финансиските извештаи во периодот во кој се одобрени дивидендите од страна на акционерите на Групацијата.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

м. Последователни настани

Настаните после датумот на известување, кои обезбедуваат евиденција за состојбата која постои на датумот на известување, се третираат како корективни настани во овие финансиски извештаи. Оние кои се индикативни на состојбата која произлегува после датумот на известување имаат третман на некорективни настани.

н. Управување со финансискиот ризик

Сметководствени проценки и претпоставки

Групацијата прави проценки и претпоставки кои се однесуваат на иднината. Резултирачките сметководствени проценки, по дефиниција многу ретко се идентични со актуелните резултати. Проценките и претпоставките кои влијаат значително на предизвикување материјални корекции до сегашните вредности на средствата и обврските во рамките на наредната финансиска година се презентирани подолу.

Резервација за ревитализација на рудниците

Друштвата што вршат експлоатација на минерални сировини од рудниците потребно е истите на крајот од нивниот век на експлоатација да ги вратат во првобитна состојба, односно во состојба во која биле на почетокот пред да бидат експлоатирани, што е во согласност со законската регулатива односно со Законот за екологија применлив во земјата во која Групацијата работи (да се врати земјиштето во првобитна состојба после три години откако ќе се затвори рудникот и откако ќе заврши неговата експлоатација), и тоа до ниво кое е во законските рамки и до ниво кое е во согласност со политиката и праксата која се води за заштита на животната средина.

Резервацијата за ревитализација на рудниците ја одразува сегашната вредност на очекуваните идни трошоци за рекултивација кои се очекува да настанат за оние делови од рудниците кои биле експлоатирани со датумот на известување. Резервацијата претставува сегашна вредност на очекувани идни одливи на пари кои се очекува дека ќе настанат за ревитализација на рудниците. Ова вклучува и одредување на вредноста на основа на проектот за ревитализација, дисконтните стапки и очекувани инфлационски стапки. Резервациите се преценуваат на секој известувачки датум и се корегира со цел да ја одрази сегашната вредност на идните трошоци потребни за да се исполни обврската.

Сегашната вредност на очекуваните трошоци за ревитализација (тоа е оригиналната проценка како и промените во сметководствените проценки) се признава во билансот на успех освен ако не се поврзани со основните средства кои се наоѓаат и се поврзани со рудниците, при нивното првично признавање во кој случај, трошоците се капитализираат и амортизираат во текот на нивниот век на употреба.

Секоја промена во нето сегашната вредност на исправката за ревитализација на рудниците во текот на временското растојание се признава како финансиски трошок во извештајот за сеопфатна добивка.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

Сметководствени проценки и претпоставки (продолжува)

Бенефиции на вработените

Сегашната вредност на обврската за пензионирање зависи од голем број на фактори кои се одредуваат на годишна основа со употреба на голем број на претпоставки. Употребените претпоставки во одредувањето на нето ефектот (трошок или приход) за пензионирање вклучува дисконтни стапки. Било какви промени во овие претпоставки ќе се одразат на сегашната вредност на обврската за пензионирање и другите бенефиции за вработените.

Групацијата користи претпоставена годишна дисконтна стапка. Тоа е каматна стапка која би требало да се употребува со цел да ја одрази сегашната вредност на претпоставените идни парични одливи кои се очекува да настанат со цел да се подмират обврските за дефинираните користи. Во одредувањето на соодветна дисконтна стапка, Групацијата ја употребува дисконтна стапка на Народна Банка на Република Македонија во отсуство на пазар на висококвалитени корпоративни обврзници или државни обврзници кои се деноминирани во валута во која бенефициите ќе бидат исплатени, и кои имаат услови за доспевање приближни на условите на поврзани обврски за пензионирање.

Останатите клучни претпоставки за пресметка на обврската за пензионирање во еден дел се засниваат на тековните пазарни услови.

Објективна вредност

Номиналната вредност намалена за проценетите загуби поради обезвреднување на средствата и обврските со рок на доспевање помалку од една година е приближна на нивната објективна вредност.

ЗАБЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

На 31 декември 2011 година

3. Приходи и трошоци

а. Приходи од продажба

	Консолидирано		Друштво	
	2011	2010	2011	2010
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
<i>Бруто приходи од продажба</i>				
Домашен пазар	4.588.907	3.892.415	3.406.735	2.520.048
Странски пазар	4.433	33.540	1.087.918	1.275.497
	4.593.340	3.925.955	4.494.653	3.795.545
Домашен пазар				
Приходи од цемент	4.315.294	3.634.740	3.146.360	2.271.904
Приходи од готов бетон	136.198	121.827	136.198	121.827
Приходи од препродажба на стоки	64.051	60.385	50.813	50.854
Приходи од употреба на сопствени производи	73.364	75.463	73.364	75.463
	4.588.907	3.892.415	3.406.735	2.520.048
Странски пазар				
Приходи од цемент	382	31.499	1.071.907	1.265.094
Приходи од препродажба на стоки	4.051	2.041	15.764	10.360
Приходи од песок	-	-	247	43
	4.433	33.540	1.087.918	1.275.497

б. Други приходи

	Консолидирано		Друштво	
	2011	2010	2011	2010
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Петрол кокс	426.109	305.932	426.109	305.932
Варовник	30.511	42.819	30.511	42.819
Превоз од трети лица	16.551	33.410	16.551	33.410
Услуги	27.573	26.792	27.573	26.792
Приходи од употреба на сопствени производи	24.818	18.532	24.818	18.532
Превоз на цемент	-	-	3.456	19.096
Песок	904	605	574	605
Адитиви	639	388	639	388
	527.105	428.478	530.232	447.574

3. Приходи и трошоци (продолжува)

в. Трошоци на продадени производи

	Консолидирано		Друштво	
	2011	2010	2011	2010
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Гориво за печки	646.920	477.184	646.920	477.184
Трошоци на продадени трговски стоки	467.334	387.529	403.276	305.428
Плати и други надоместоци	262.916	259.484	261.439	258.009
Електрична енергија	326.488	251.572	325.707	250.827
Суровини	245.383	172.029	245.383	172.029
Трошоци во секторот за пакување	193.974	168.276	193.974	168.276
Трошоци од употреба на сопствени производи	93.622	93.995	93.622	93.995
Потрошен материјал	98.282	77.230	97.894	77.230
Транспортни услуги	38.544	70.563	38.544	70.563
Одржување	81.044	63.851	80.802	63.474
Останати услуги	57.420	56.019	56.608	55.218
Резервни делови	41.381	36.044	40.897	35.977
Движење на залихи, нето	39.326	8.577	39.326	8.577
Премии за осигурување	5.760	6.982	5.760	6.656
Останати трошоци	129.883	117.402	129.832	117.358
	<u>2.728.277</u>	<u>2.246.737</u>	<u>2.659.984</u>	<u>2.160.801</u>

3. Приходи и трошоци (продолжува)

г. Останати оперативни приходи

	Консолидирано		Друштво	
	2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
Капитална добивка од продажба на основни средства и вложувања во недвижности	6.635	5.246	6.635	5.246
Ослободување на резервацијата за отпремнини и јубилејни награди	4.593	5.009	4.593	5.009
Приходи од продажба на материјали и сировини	2.710	4.457	2.710	4.457
Вишоци на производи	5.696	15	5.696	15
Приходи од закупнина	9.428	4.401	9.428	4.401
Наплатени штети од осигурителни компании	109	1.601	109	1.601
Техничка помош	-	-	1.292	1.292
Приходи од отпад	2.201	958	2.201	958
Приходи од учество во заштита и безбедност при работа	-	615	-	615
Приходи од останати услуги	920	406	920	406
Приходи од продажба на основни средства	1.884	-	1.884	-
Останати приходи	1.502	811	1.410	719
	35.678	23.519	36.878	24.719

Приходи од закупнина во износ од 9.428 илјади денари се состои од закупени пумпи за готов бетон и цистерни за превоз на цемент во износ од 3.219 илјади денари, земјиште во износ од 2.123 илјади денари и деловен простор заедно со рефактурираните режиски трошоци во износ од 4.086 илјади денари, се на трети лица.

Капитална добивка од продажба на основни средства во износ од 6.635 илјади денари се состои од продажба на четири лесни возила, една утоварна лопата, еден булдожер катерпилар, там кипер и една автопумпа за готов бетон.

Вишоци на производи во износ од 5.696 илјади денари се однесува на вишок на туф како резултат на променливата влага констатирана при извршениот попис на сировини и материјали со состојба 31 март 2011 година и 31 декември 2011 година како и вишок на гипс утврдени со годишниот попис.

Актуарските добивки и ослободување на неискористената резервација за користите на вработените во износ од 4.593 илјади денари се однесуваат и се резултат на искусствените проценки и промени во актуарските претпоставки пресметани на годишно ниво од страна на независни актуари со употреба на проектирана метода.

Приходи од продажба на сировини и материјали во износ од 2.710 илјади денари се состои од 2.110 илјади денари кои се однесуваат на продадени опеки на поврзан субјект во Косово, 304 илјади денари продадена пепел (транзит) на поврзан субјект во Косово и 296 илјади денари од продадени стари шини на трето лице.

3. Приходи и трошоци (продолжува)

д. Останати оперативни трошоци

	Консолидирано		Друштво	
	2011	2010	2011	2010
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Актуарски загуби и поврзани трошоци за вработените	12.331	12.696	12.331	12.696
Расход на застарени залихи по попис	1.520	8.460	1.520	8.460
Спогодбен престанок	44.835	6.377	44.835	6.377
Набавна вредност на продадени материјали и сировини	1.798	3.840	1.798	3.840
Реклама и пропаганда	2.241	2.651	2.241	2.651
Пенали за неисполнување на обврските	1.901	-	1.901	-
Намалување на вредност на нематеријални средства	1.300	-	1.300	-
Рабати и попусти	3.042	2.778	4.005	2.734
Нето сегашна вредност на продадени и отпишани основни средства	1.767	1.138	1.767	1.138
Трошоци за деловен простор	2.902	953	2.902	953
Исправка на вредност на сомнителни и спорни побарувања	3.897	527	3.897	527
Трошоци за задржан данок	1.286	420	1.274	420
Надомест на штета	481	316	481	316
Кусок на производи во магацин	-	22	-	22
Отстранување на пепел Б	-	21.834	-	21.834
Останати трошоци	3.161	8.900	2.730	8.652
	82.462	70.912	82.982	70.620

Спогодбен престанок во износ од 44.835 илјади денари се состои од 32.587 илјади денари кои се резултат на политиката на Друштвото врзана со реструктурирање на работењето на истото во 2011 година кога 23 вработени доброволно го напуштија Друштвото и 12.248 илјади денари кои се однесуваат на 16 вработени од вкупно 41 вработен на кои им беше доставено решението за престанок на работниот однос од деловни причини во текот на 2009 година, а кои дополнително се пријавија да си заминат спогодбено од работа врз основа на предложената шема на Друштвото за спогодбено заминување од работа како дел од активностите на Друштвото за намалување на бројот на вработени.

Износот од 12.331 илјади денари се однесува на актуарските загуби и дополнителните финансиски и трошоци за тековни услуги кои произлегуваат од искусствените проценки и промени во актуарските претпоставки пресметани на годишно ниво од страна на независни актуари со употреба на проектирана метода (види Забелешка 13).

3. Приходи и трошоци (продолжува)

Износот од 3.897 илјади денари се однесува на исправка на вредност на даден аванс на Опалит ДООЕЛ Чешиново кое побарување надминува 3 години.

Трошоците за деловен простор во износ од 2.902 илјади денари се состојат од 1.812 илјади денари поврзани со рефактурираните режиски трошоци на објектите под закуп и 1.090 илјади денари за покриените трошоци на фудбалскиот клуб за потрошена вода во 2011 година.

ѓ. Трошоци за маркетинг и продажба

	Консолидирано		Друштво	
	2011	2010	2011	2010
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Плати и други надоместоци	23.043	23.075	21.771	21.962
Одржување на возила и други трошоци	3.385	3.081	3.385	3.081
Електрична енергија и други трошоци	2.286	2.404	2.286	2.404
Трошоци за истражување на пазарот	-	1.819	-	1.819
Компјутерски услуги и поврзани трошоци	738	548	738	548
Патни трошоци	182	373	182	373
Реклама, пропаганда и репрезентација	405	1.282	405	1.282
Осигурување	79	97	79	97
Царински такси за извоз	4	41	4	41
Адвокатски услуги	1	2	1	2
Останати трошоци	1.737	1.840	1.576	1.840
	31.860	34.562	30.427	33.449

е. Административни трошоци

	Консолидирано		Друштво	
	2011	2010	2011	2010
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Плати и други надоместоци	39.651	42.699	37.270	40.675
Надомест за техничка помош	31.107	30.567	31.107	30.567
Донации и спонзорство	5.602	4.276	5.602	4.276
Електрична енергија и други трошоци	4.388	4.773	3.966	4.378
Адвокатски услуги	3.378	4.191	3.378	4.081
Реклама, пропаганда и репрезентација	1.421	3.035	1.421	3.035
ПР Имаге	2.590	2.800	2.590	2.800
Останати услуги	2.671	3.027	2.185	2.843
Патни трошоци	1.934	2.801	1.934	2.801
Одржување на возила и други трошоци	2.899	2.636	2.899	2.636
Ревизорски услуги	2.708	2.851	2.343	2.503
Компјутерски услуги и поврзани трошоци	1.617	1.427	1.469	1.283
Осигурување	138	203	138	203
Останати трошоци	8.142	8.813	7.762	8.660
	108.246	114.099	104.064	110.741

3. Приходи и трошоци (продолжува)

ж. Нето приходи од финансирање

	Консолидирано		Друштво	
	2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
Приходи од камата	14.018	13.228	14.009	13.070
Приходи од дивиденда	-	-	8.879	-
Банкарски услуги	(2.357)	(3.230)	(1.678)	(1.806)
Трошоци за камати	(252)	(1.857)	(248)	(1.853)
Негативни курсни разлики, нето	(542)	(1.414)	(538)	(1.420)
	<u>10.867</u>	<u>6.727</u>	<u>20.424</u>	<u>7.991</u>

4. Данок на добивка

Данокот на добивка се состои од:

	Консолидирано		Друштво	
	2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
Данок на непризнати расходи	8.711	11.132	8.711	11.132
Данок на исплатена дивиденда	-	94.889	-	94.889
Останат данок на добивка	721	1.043	-	-
Ослободување на одложен данок	-	6.928	-	6.928
	<u>9.432</u>	<u>113.992</u>	<u>8.711</u>	<u>112.949</u>

Заклучно со 31 декември 2010, како што е објаснето во Забелешка 2с, пресметката на данокот на добивка на непризнати расходи е како што следува:

Консолидирано и за Друштвото

31 декември
2010
МКД'000

Данок на непризнати расходи:

Отстранување на пепел Б	2.183
Останати надоместоци на вработените	1.413
Амортизација на земјиште во експлоатација	1.370
Актуарски резервации	1.270
Расходи по попис	1.022
Трошоци за репрезентација	784
Пенали, затезни камати и данок по задршка	592
Трошоци за спонзорства и донации	456
Трошоци за стипендии за ученици	183
Останато	1.859
	<u>11.132</u>

4. Данок на добивка (продолжува)

За 2011 година, пресметката на данокот на добивка на непризнати расходи е како што следува:

31 декември
2011
МКД'000

Данок на непризнати расходи:

Останати надоместоци на вработените	5.450
Трошоци кои не се поврзани со главната дејност на друштвото	860
Трошоци за спонзорства и донаци	467
Трошоци за репрезентација	441
Исправка на вредност на ненаплатени побарувања	390
Пенали, затезни камати и данок по задршка	342
Трошоци за стипендии	137
Останато	624
	<u>8.711</u>

Во продолжение, Групацјата има плус даночни добивки кои произлегуваат од нејзините подружници, Cement Plus for Building Materials Косово и Trojan Cem Eood, Бугарија во вкупен износ од 721 илјади денари.

ЗАБЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

На 31 декември 2011 година

5. Недвижности, постројки и опрема

Групацијата на 31 декември 2011 година	Згради и земјиште МКД'000	Опремена МКД'000	Инвестиции во тек МКД'000	Вкупно МКД'000
Набавна вредност				
На 1 јануари 2011 година	3.082.194	4.470.537	191.919	7.744.650
Набавки	17.625	36.560	120.988	175.173
Трансфер од инвестиции во тек	54.450	86.846	(141.296)	-
Трансфер на вложувања во недвижности	(11.738)	-	-	(11.738)
Оттуѓување	-	(51.025)	-	(51.025)
Отпис	(106)	(11.088)	-	(11.194)
На 31 декември 2011 година	3.142.425	4.531.830	171.611	7.845.866
Амортизација				
На 1 јануари 2011 година	1.997.465	3.372.851	-	5.370.316
Трошок за годината	42.666	229.373	-	272.039
Трансфер во вложувања во недвижности	(11.738)	-	-	(11.738)
Оттуѓување	-	(49.527)	-	(49.527)
Отпис	(95)	(10.804)	-	(10.899)
На 31 декември 2011 година	2.028.298	3.541.893	-	5.570.191
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2011 година	1.114.127	989.937	171.611	2.275.675
Друштвото на 31 декември 2011 година				
	Згради и земјиште МКД'000	Опремена МКД'000	Инвестиции во тек МКД'000	Вкупно МКД'000
Набавна вредност				
На 1 јануари 2011 година	2.933.121	4.419.083	191.919	7.544.123
Набавки	17.625	36.560	120.988	175.173
Трансфер од инвестиции во тек	54.450	86.846	(141.296)	-
Трансфер на вложувања во недвижности	(11.738)	-	-	(11.738)
Оттуѓување	-	(51.025)	-	(51.025)
Отпис	(106)	(11.088)	-	(11.194)
На 31 декември 2011 година	2.993.352	4.480.376	171.611	7.645.339
Амортизација				
На 1 јануари 2011 година	1.986.404	3.353.582	-	5.339.986
Трошок за годината	38.092	221.381	-	259.473
Трансфер на вложувања во недвижности	(11.738)	-	-	(11.738)
Оттуѓување	-	(49.527)	-	(49.527)
Отпис	(95)	(10.804)	-	(10.899)
На 31 декември 2011 година	2.012.663	3.514.632	-	5.527.295
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2011 година	980.689	965.744	171.611	2.118.044

5. Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Групацијата на 31 декември 2010 година	Згради и земјиште МКД'000	Опрема МКД'000	Инвестиции во имек МКД'000	Вкупно МКД'000
Набавна вредност				
На 1 јануари 2010 година	3.040.625	4.477.988	128.842	7.647.455
Набавки	14.060	27.616	106.011	147.687
Трансфер од инвестиции во тек	28.430	14.504	(42.934)	-
Курсни разлики од пренос во валута	562	278	-	840
Оттуѓување	(1.483)	(49.849)	-	(51.332)
На 31 декември 2010 година	3.082.194	4.470.537	191.919	7.744.650
Амортизација				
На 1 јануари 2010 година	1.951.868	3.177.448	-	5.129.316
Трошок за годината	45.550	244.032	-	289.582
Курсни разлики од пренос во валута	47	82	-	129
Оттуѓување	-	(48.711)	-	(48.711)
На 31 декември 2010 година	1.997.465	3.372.851	-	5.370.316
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2010 година	1.084.729	1.097.686	191.919	2.374.334
Друштвото на 31 декември 2010 година	Згради и земјиште МКД'000	Опрема МКД'000	Инвестиции во имек МКД'000	Вкупно МКД'000
Набавна вредност				
На 1 јануари 2010 година	2.892.114	4.426.812	128.842	7.447.768
Набавки	14.060	27.616	106.011	147.687
Трансфер од инвестиции во тек	28.430	14.504	(42.934)	-
Оттуѓување	(1.483)	(49.849)	-	(51.332)
На 31 декември 2010 година	2.933.121	4.419.083	191.919	7.544.123
Амортизација				
На 1 јануари 2010 година	1.945.416	3.166.231	-	5.111.647
Трошок за годината	40.988	236.062	-	277.050
Оттуѓување	-	(48.711)	-	(48.711)
На 31 декември 2010 година	1.986.404	3.353.582	-	5.339.986
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2010 година	946.717	1.065.501	191.919	2.204.137

ЗАБЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

На 31 декември 2011 година

6. Вложувања во недвижности

	Консолидирано		Друштво	
	2011	2010	2011	2010
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
На 1 јануари	34.404	35.796	34.404	35.796
Зголемувања	-	156	-	156
Намалено за: амортизација за периодот	(1.396)	(1.548)	(1.396)	(1.548)
На 31 декември	33.008	34.404	33.008	34.404

Вложувањата во недвижности, главно се состои од земјиште, производни објекти со деловни канцеларии и градежен објект - ресторан и кафекуварница кои се чуваат за долгорочно изнајмување и не се користат од страна на Групацијата.

Објективната вредност на вложувањата во недвижности е приближна на нивната набавна вредност.

7. Залихи

	Консолидирано		Друштво	
	2011	2010	2011	2010
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Резервни делови	253.366	248.024	253.366	248.024
Потрошни материјали	184.505	162.438	184.388	162.438
Суровини	108.239	79.931	108.239	79.931
Готови производи	55.896	56.326	55.896	56.326
Производство во тек	43.722	82.617	43.722	82.617
Вреќи и палети	14.988	17.267	14.988	17.268
Трговски стоки за препродажба	2.347	3.588	227	104
Дадени аванси за набавка на залихи	79	3.992	79	3.992
	663.142	654.183	660.905	650.700

8. Побарувања од купувачи и останати побарувања

	Консолидирано		Друштво	
	2011	2010	2011	2010
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Побарувања од купувачи во земјата	94.510	99.274	79.251	96.098
Побарувања од купувачи од странство	102.261	59.006	111.426	60.297
Однапред платени трошоци	25.803	17.189	4.279	6.916
Дадени аванси на добавувачи	8	1.019	8	1.019
Останати побарувања	37.005	36.896	36.923	36.896
	259.587	213.384	231.887	201.226

Во останати побарувања се вклучени орочени депозити во Стопанска Банка АД Скопје во износ од МКД 14.023 илјади денари поврзани со издадени гаранции за царина како и за набавка на електрична енергија.

Побарувања од купувачите се без каматни и вообичаено со валута на плаќање од 0 - 120 дена.

Со состојба на 31 декември, старосната анализа на побарувањата е како што следува:

Групацијата

	Вкупно	Ниту доспеани ниту обезвреднети	Доспено но неотпишано				
			< 30 дена	30-60 дена	60-90 дена	90-120 дена	>120 дена
2011	196.771	176.002	13.426	7.343	-	-	-
2010	158.280	155.933	1.876	471	-	-	-

Друштвото

	Вкупно	Ниту доспеани ниту обезвреднети	Доспено но неотпишано				
			< 30 дена	30-60 дена	60-90 дена	90-120 дена	>120 дена
2011	190.677	175.161	11.650	3.866	-	-	-
2010	156.395	154.048	1.876	471	-	-	-

9. Побарувања за краткорочни заеми

На 6 декември 2011, Друштвото (давател на кредит) има склучено Договор за револвинг кредит со Titan Global Finance PLC (корисник на кредит) и истиот претставува револвинг договор со лимит од 30.000 илјади евра. Корисникот на кредитот може, по претходна добиена согласност од Давателот на кредитот, да позајми износ до рамковниот лимит во еден или повеќе делови (секој дел ќе се смета како Заем) и корисникот на кредитот мора да достави писмено барање за секој заем (дел) до Давателот на истиот. Корисникот на кредитот е должен да ги исплати невратените заеми во целост или делумно по барање од Давателот на кредитот во секое време, но не подоцна од две години од денот на склучување на договорот. Договорот е склучен за максимален временски период од една година и единаесет месеци од денот на склучување на договорот (период на достапност) и корисникот на кредитот ќе плаќа камата на секој заем по стапка утврдена од страна на Давателот на кредитот како збир од: ЕУРИБОР за соодветниот период плус 2,70% годишно.

Заклучно со 31 декември 2011 година, Друштвото има одобрено кредит во износ од 1.414.615 илјади денари или 23.000 илјади евра за периодот од 15 декември 2011 заклучно со 16 февруари 2012 година.

10. Пари и парични средства

	Консолидирано		Друштво	
	2011	2010	2011	2010
	МКД '000	МКД '000	МКД '000	МКД '000
Депозити во банки	136.142	-	135.827	-
Парични средства во банка	40.075	36.272	11.779	24.690
Парични средства во благајна	29	23	29	23
	176.246	36.295	147.635	24.713

11. Акционерски капитал

Одобрен, издаден и целосно утлачен акционерски капитал е:

Група/акција и Друштво	Број на акции:	МКД '000
Titan Cement Netherlands B.V. - обични акции по 3.100 МКД за една акција	534.667	94,84%
Други акционери - обични акции по 3.100 МКД за една акција	29.117	5,16%
	563.784	100%
		МКД '000
Акционерски капитал според судска регистрација		1.747.730
На 31 декември 2011 година и 31 декември 2010 година		

11. Акционерски капитал (продолжува)

Плаќени и предложени дивиденди

Групацијата и Друштвото МКД'000

Објавени и плаќени во текот на годината што завршува на 31 декември 2010 година

Конечна дивиденда за 2009 година:

МКД 1.187,00 за една акција

Објавена

669.348

Платена

669.344

Авансна дивиденда за 2010 година:

МКД 1.514,76 за една акција

Објавена

854.000

Платена

853.996

Објавени и плаќени во текот на годината што завршува на 31 декември 2011 година

Конечна дивиденда за 2010 година:

МКД 1.068,00 за една акција

Објавена

602.122

Платена

602.117

Објавените и платени дивиденди за годината што завршува на 31 декември 2011 година и 2010 година целосно се однесуваат на дивиденди во пари на обичните акции.

12. Останати резерви

Групацијата	Ревалоризациони резерви на средствата МКД'000	Законски резерви МКД'000	Резерва за курсни разлики МКД'000	Вкупно МКД'000
На 1 јануари 2010 година	268.551	363.337	2.368	634.256
Курсни разлики од пренос во валута	-	-	2.162	2.162
На 31 декември 2010 година	268.551	363.337	4.530	636.418
Објавени дивиденди, нето	-	(13.716)	-	(13.716)
Курсни разлики од пренос во валута	-	-	165	165
На 31 декември 2011 година	268.551	349.621	4.695	622.867

Резерви за курсни разлики

Резервите за курсните разлики се користат за да се евидентираат курсните разлики кои произлегуваат од пренос во валута на финансиските извештаи на странската подружница.

12. Останати резерви (продолжува)

Друштвото	Ревалориза циони резерви на средствата МКД'000	Законски резерви МКД'000	Вкупно МКД'000
На 31 декември 2010 година	268.551	363.337	631.888
Објавени дивиденди, нето	-	(13.716)	(13.716)
На 31 декември 2011 година	268.551	349.621	618.172

13. Долгорочни резервации за отпремнини

	Консолидирано		Друштво	
	2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
Отпремнини	24.323	24.422	24.323	24.422
Јубилејни годишни награди	22.960	23.297	22.960	23.297
Стипендии	22.998	23.486	22.998	23.486
	70.281	71.205	70.281	71.205
Анализирани како:				
Нетековен дел	63.671	62.971	63.671	62.971
Тековен дел	6.610	8.234	6.610	8.234
	70.281	71.205	70.281	71.205

Движењата во текот на годината се како што следува:

	Консолидирано		Друштво	
	2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
На 1 јануари	71.205	71.859	71.205	71.859
Трошок за тековни услуги	6.675	7.454	6.675	7.454
Трошок за камата	3.717	4.363	3.717	4.363
Актуарска добивка или загуба (признаена)	505	(1.480)	505	(1.480)
	82.102	82.196	82.102	82.196
Исплатено во текот на годината	(8.662)	(8.341)	(8.662)	(8.341)
Загуби, нето, од усогласување на актуарската пресметка	428	-	428	-
Неикористена резервација	(3.587)	(2.650)	(3.587)	(2.650)
На 31 декември	70.281	71.205	70.281	71.205

13. Долгорочни резервации за отпремнини (продолжува)

Износите признаени во билансот на успех се како што следува:

	Консолидирано		Друштво	
	2011	2010	2011	2010
	МКД '000	МКД '000	МКД '000	МКД '000
Трошок за тековни услуги	6.675	7.454	6.675	7.454
Трошок за камата	3.717	4.363	3.717	4.363
Актуарска добивка или загуба (признаена)	505	(1.480)	505	(1.480)
Загуби од усогласување на актуарска пресметка, нето	428	-	428	-
	<u>11.325</u>	<u>10.337</u>	<u>11.325</u>	<u>10.337</u>

Основните актуарски претпоставки кои беа користени се како што следи:

- Веројатноста на живот и смртност по старост и пол е определена согласно Таблицата на морталитет за населението на Република Македонија за периодот 1980-1982;
- Стапката на обрт на вработени е незначителна и не е земена во пресметката бидејќи процентот на напуштање на компанијата е речиси нула, со исклучок на 2009 година, кога Групацијата во текот на годината одлучи да спроведе програма за намалување на бројот на вработените,
- Пензионирањето на вработените и во иднина ќе се одвива согласно сегашната законска регулатива (64 години за мажи и 62 за жени), и
- Актуарската пресметка ги опфати и стипендиите на децата на вработените на Групацијата кои се на редовни додипломски и последипломски студии, како и на децата на починантите вработени додека се средношколци и / или редовни студенти. Исто така, во пресметката се земени во предвид и децата кои сеуште не се на возраст за започнување со студии, со претпоставка дека 50% од нив ќе се запишат на факултет во 2012 година односно 40% во наредните години.

Користените финансиски претпоставки се како што следи:

Номинален годишен пораст на просечна републичка нето плата: 4,5%;

Дисконтна стапка: 5.5%

Претпоставките во врска со морталитетот во иднина се поставени врз основа на актуарски совет согласно издадените статистички податоци и искуството во државата.

14. Обврски спрема добавувачи и останати обврски

	Консолидирано		Друштво	
	2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
Обврски спрема добавувачи во земјата	214.040	164.268	213.738	163.441
Обврски спрема добавувачи од странство	115.252	34.311	115.235	34.311
Добавувачи за основни средства	45.902	48.364	45.902	48.364
Примени аванси од купувачи	30.107	35.310	29.823	61.186
Останати тековни обврски	20.218	24.040	20.130	23.884
	425.519	306.293	424.828	331.186

15. Превземени и потенцијални обврски

Потенцијални обврски

Банкарски гаранции

	Консолидирано		Друштво	
	2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
Гаранција за концесиски договор	14.023	2.170	14.023	2.170
Гаранција за тендери	2.140	3.194	2.140	3.194
Банкарски гаранции	-	23.878	-	21.133
	16.163	29.242	16.163	26.497

Заклучно со 31 декември 2011 година, Друштвото обезбеди банкарска гаранција од Стопанска Банка во корист на Царина во износ од 5.043 илјади денари со важност до 19 март 2012, во корист на МЕПСО АД Македонија 3.937 илјади денари за пренос на електрична енергија со важност до 15 февруари 2012 и во корист на Макпетрол АД Скопје 5.043 илјади денари за набавка на природен гас со важност до 15 февруари 2012 година.

Во продолжение, Друштвото обезбеди банкарски гаранции од Алфа банка во вкупен износ од 2.140 илјади денари во корист на Министерство за економија на Република Македонија за реализација на договорите за концесија за детални геолошки истражувања на минерални сировини на одделни локалитети низ државата.

15. Превземени и потенцијални обврски (продолжува)

Превземени обврски

Наем - Групацјајџа како закупџец

Групацјата зема под наем возила со склучување на договори за оперативен наем. Истите имаат различни услови и клаузули.

	<i>Консолидирано</i>		<i>Друштво</i>	
	<i>2011</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2010</i>
	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>
До 1 година	5.312	4.010	5.312	4.010
Подолго од 1 година но не подолго од 5 години	10.519	3.116	10.519	3.116
	<u>15.831</u>	<u>7.126</u>	<u>15.831</u>	<u>7.126</u>

Набавки

Заклучно со 31 декември 2011 година, Друштвото има склучено договор за набавка на електрична енергија за цела тековна 2012 година. Превземената обврска за целата 2012 година изнесува приближно 335.841 илјади денари.

16. Трансакции со поврзани страни

Titan Cement Netherlands B.V. поседува 94,84% од акционерскиот капитал на Друштвото.

Следните трансакции се извршени со поврзаните страни:

а) Продажби на добра и услуги

	Консолидирано		Друштво	
	2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
Cement Plus Ltd - цемент и бел цемент	-	-	1.069.731	1.233.779
SHARR CEM SH.P.K -петрол кокс	412.254	305.753	412.254	305.753
Antea Cement SHA - сив цемент	852	22.433	852	22.433
Cement Plus Ltd - превоз	-	-	3.458	19.096
Trojan Cem EOOD Sofija – цемент	-	-	12.791	8.035
SHARR CEM SH.P.K -пепел	1.586	3.895	1.586	3.895
Cement Plus Ltd - техничка помош	-	-	1.292	1.292
SHARR Beteiligungs				
Претставниство Скопје - услуги	270	-	270	-
Titan Global Finance PLC London-камата	3.210	367	3.210	367
	418.172	332.448	1.505.444	1.594.650

Салдата кои произлегуваат од горе наведените трансакции се прикажани подолу:

Побарувања од поврзаните страни

	Консолидирано		Друштво	
	2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
Titan Global Finance-краткорочен кредит	1.414.615	153.750	1.414.615	153.750
SHARR CEM SH.P.K -пепел и петрол кокс	96.222	59.006	96.222	59.006
Cement Plus Ltd - цемент и бел цемент	-	-	4.426	-
Trojan Cem EOOD SOFIJA - сив цемент	-	-	3.512	-
Cement Plus Ltd - техничка помош	-	-	1.227	1.292
Titan Global Finance-камата	2.312	94	2.312	94
	1.513.149	212.850	1.522.314	214.142

16. Трансакции со поврзани страни (продолжува)

б) Набавка на добра и услуги

	Консолидирано		Друштво	
	2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
Titan Cement Company бел цемент и петрол кокс	896.725	592.558	896.725	592.558
Balkcem Limited - техничка помош	31.107	30.567	31.107	30.567
Titan Zlatna Panega - кугли	2.535	2.637	2.535	2.637
Titan Cement Company – клинкер	16.478	2.566	16.478	2.566
Titan Zlatna Panega - сив цемент	2.304	329	2.304	329
SHARR CEM SH.P K - сив цемент	1.814	127	1.814	127
SHARR CEM SH.P K - палети	98	-	98	-
Titan Cement Company - услуги	18	-	18	-
	<u>951.079</u>	<u>628.784</u>	<u>951.079</u>	<u>628.784</u>

Салда кои произлегуваат од горе наведените трансакции се прикажани подолу:

Обврски спрема поврзаните страни

	Консолидирано		Друштво	
	2011 МКД'000	2010 МКД'000	2011 МКД'000	2010 МКД'000
Cement Plus Ltd. – примени аванси	-	-	-	27.982
Titan Cement Company - бел цемент и петрол кокс	66.076	15.017	66.076	15.017
Titan Cement Company - инвестиција во тек	1.876	-	1.876	-
Balkcem Limited - техничка помош	6.370	9.179	6.370	9.179
SHARR CEM SH.P.K- сив цемент	-	127	-	127
Titan Zlatna Panega - сив цемент	104	105	104	105
Beni Suf Cement Co - услуги	110	-	110	-
	<u>74.536</u>	<u>24.428</u>	<u>74.536</u>	<u>52.410</u>

Групацијата и Друштвото остваруваат трансакции со горенаведените поврзани страни според заеднични договорени услови.

17. Управување со финансискиот ризик

Основните финансиски обврски на Групацијата ги сочинуваат обврски спрема добавувачите и останати обврски. Групацијата располага со разновидни финансиски средства како што се: побарувања од купувачите, пари и парични средства и краткорочни депозити кои произлегуваат директно од работењето на Групацијата.

Групацијата во своето работење се изложени на повеќе финансиски ризици. Главните ризици се: ризик на ликвидност, девизен ризик и кредитен ризик. Управувањето со секој од овие ризици се одвива во согласност со политиките одобрени од Одборот на директори кој воедно е и одговорен за ревидирање на истите.

а) Каматен ризик

Приходите и оперативните парични текови на Групацијата се во голема мера независни од промената на пазарните каматните стапки.

б) Девизен ризик

Изложеноста на Групацијата на девизен ризик е минимална со оглед на факот дека најголемиот дел од договорите поврзани со меѓународните трансакции (продажбите и набавките) се номинирани во ЕУРО, кое беше стабилно во текот на цела 2011 година.

в) Ризик на ликвидност

Управувањето со ризикот на ликвидност подразбира располагање со доволни количества на готовина, како и можност за финансирање преку користење на договорни кредитни аранжмани.

Табелата подолу дава приказ на роковите на плаќање на финансиските обврски на Групацијата и Друштвото со состојба на 31 декември 2011 година и 31 декември 2010 година заснивани на договорените недисконтирани плаќања:

Групацијата**На 31 декември 2011 година**

	На барање	До 3 месеци	3 до 12 месеци	1 до 5 години	> 5 години	Вкупно
Обврски спрема добавувачи	-	300.658	-	-	-	300.658
Останати обврски	-	50.325	-	-	-	50.325
Поврзани субјекти	-	74.536	-	-	-	74.536

ЗАБЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

На 31 декември 2011 година

17. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

в) Ризик на ликвидност (продолжува)

На 31 декември 2010 година

	На барање	До 3 месеци	3 до 12 месеци	1 до 5 години	> 5 години	Вкупно
Обврски спрема добавувачи	-	222.515	-	-	-	222.515
Останати обврски	-	61.730	-	-	-	61.730
Поврзани субјекти	-	24.428	-	-	-	24.428

Друштвото

На 31 декември 2011 година

	На барање	До 3 месеци	3 до 12 месеци	1 до 5 години	> 5 години	Вкупно
Обврски спрема добавувачи	-	300.339	-	-	-	300.339
Останати обврски	-	49.953	-	-	-	49.953
Поврзани субјекти	-	74.536	-	-	-	74.536

На 31 декември 2010 година

	На барање	До 3 месеци	3 до 12 месеци	1 до 5 години	> 5 години	Вкупно
Обврски спрема добавувачи	-	221.660	-	-	-	221.660
Останати обврски	-	59.485	-	-	-	59.485
Поврзани субјекти	-	52.410	-	-	-	52.410

17. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

з) Кредитен ризик

Групацијата нема значајна концентрација на кредитен ризик. Групацијата има воспоставено таква политика која што предвидува продажба на своите производи на клиенти со соодветна кредитна историја. Исто така, Групацијата има воспоставено таква политика која предвидува лимитирање на износот на кредитна изложеност на поединечните клиенти. Посебно, за да се намали овој ризик групацијата бара обезбедувања како што се: банкарски гаранции и депозити.

Во врска со кредитниот ризик којшто произлегува од другите финансиски средства на Групацијата, кои се состојат од пари и парични средства, финансиски вложувања расположиви за продажба и останати финансиски средства (нетековни), максималната изложеност на Групацијата на кредитен ризик поради неплаќање на договорната страна е еднаква на сметководствената вредност на овие инструменти.

д) Објективна вредност

Објективната вредност на финансиските инструменти на Групацијата е приближна на нивната сегашна вредност како резултат на краткиот рок на доспевање.

Управување со капиталот

Примарната цел на управувањето со капиталот на Групацијата е да се обезбеди и одржува стабилен кредитен рејтинг и соодветни показатели на капиталот со цел да се поддржи работењето ид а се максимизира вредноста на акционерите.

Групацијата управува со својата структура на капитал и прави корекции на истиот, кои се во согласност со промените на економските фактори. За да го одржува ид а го корегира структурата на капиталот, Групацијата може да ја корегира дивидендата исплатена на акционерите, да врати капитал на акционерите или пак да издаде дополнителни нови акции, врз основа на претходна одлука на акционерите. Во текот на годините што завршуваат на 31 декември 2011 година и 31 декември 2010 година не беа направени промени во целите, политиките или процесите на Групацијата.

Групацијата го следи својот акционерски капитал преку добивката пред камата, даноци, амортизација и депрецијација (EBITDA) за годината.

Групацијата

	2011	2010
	МКД'000	МКД'000
EBITDA	<u>2.205.278</u>	<u>1.911.642</u>

Друштвото

	2011	2010
	МКД'000	МКД'000
EBITDA	<u>2.184.306</u>	<u>1.892.227</u>